

AKCIJSKI NAČRT ZA OBVLADOVANJE SLADKORNE BOLEZNI 2020-2021 (ANOSB)

Vlada Republike Slovenije je na 76. redni seji 8. aprila 2010 sprejela **Nacionalni program za obvladovanje sladkorne bolezni 2010–2020 (NPOSB)**, ki določa, da Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije (MZ) sprejme predvidoma dveletne akcijske načrte za njegovo izvajanje in uresničevanje naslednjih ciljev:

Krovni cilj A: zmanjšati pojavnost sladkorne bolezni tipa 2;

Krovni cilj B: preprečiti oziroma odložiti sladkorno bolezen tipa 2 pri osebah z velikim tveganjem;

Krovni cilj C: zgodnje odkrivanje sladkorne bolezni;

Krovni cilj D: zmanjšati zaplete in umrljivost zaradi sladkorne bolezni.

Akcijski načrt za obvladovanje sladkorne bolezni 2020–2021 (v nadaljevanju: akcijski načrt) je pripravila koordinativna skupina za načrtovanje, koordiniranje, spremljanje in poročanje o izvajanju nacionalnega programa, v katero so imenovani predstavniki ključnih partnerjev obvladovanja sladkorne bolezni (predstavniki ministrstva, stroke, civilne družbe in ZZZS). Z akcijskim načrtom se zagotovijo izvajanje dolgoročnejših horizontalnih procesov (opolnomočenje oseb s sladkorno boleznijo, usklajevanje zdravstvenega sistema med ravnmi, posameznimi strokami in v okviru zdravstvenega tima, spremljanje obvladovanja sladkorne bolezni in izvajanja nacionalnega programa ter gojenje partnerstva) in določijo kratkoročne aktivnosti, njihovi izvajalci, časovni načrt in potrebni viri za uresničevanje krovnih ciljev nacionalnega programa v tem obdobju. Obdobje načrtovanja tega akcijskega načrta zajema zaključek Nacionalnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni 2010–2020 in začetek naslednjega desetletnega strateškega dokumenta Republike Slovenije za obvladovanje sladkorne bolezni, kjer bodo cilji in horizontalni procesi nadgrajeni.

Akcijski načrt za leti 2020 in 2021 vsebuje 82 aktivnosti, ki izhajajo iz analiz stanja glede obvladovanja sladkorne bolezni. Najprej navajamo aktivnosti, ki so usmerjene v **spremljanje izvajanja državnega programa** (preglednica 1) in so dopolnjene na podlagi vrednotenja izvajanja NPOSB 2010–2020, ki ga je po naročilu MZ izvedel Inštitut za multikulturne raziskave Zavod (na primer aktivnosti 9/20-21, 10/20-21, 11/20-21), glede na ugotovljene sistemske vrzeli pa je predvideno sprejetje naslednjega desetletnega strateškega dokumenta Republike Slovenije za obvladovanje sladkorne bolezni (1/20-21).

Preglednica 2 prikazuje aktivnosti za **spremljanje obvladovanja sladkorne bolezni**, ki so podlaga za ugotavljanje stanja in načrtovanje aktivnosti v prihodnje; na tem področju je najpomembnejši dosežek preteklega obdobja objava ožjega nabora kazalnikov za spremljanje obvladovanja sladkorne bolezni v Sloveniji (https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/ozji_nabor_kazalnikov_obvladovanja_sb_2019.pdf), ki je drugi ključni vir podatkov za načrtovanje aktivnosti v 2020 in 2021. Med načrtovanimi aktivnostmi tiste z oznakami 12/20-21, 14/20-21, 15/20-21, 16/20-21, 17/20-21, 20/20-21, 21/20-21, 22/20-

21, 23/20-21 in 24/20-21 zagotavljajo sprotno spremljanje stanja na področjih, kjer je to že mogoče, 13/20-21 pa so aktivnosti za nadaljnji razvoj kazalnikov. Aktivnosti 18/20-21 in 19/20-21 so analitične in podlaga za načrtovanje aktivnosti v prihodnje.

Komplementarnost med DPOSB in ključnimi državnimi projekti (preglednica 3) je glede na vrednotenje izvajanja NPOSB 2010–2020 v preteklih letih zagotavljala uspešno izvedbo, vključno s strukturnimi spremembami v zdravstvu; povezovanje in medsebojno učinkovanje aktivnosti akcijskega načrta pa zagotavlja vzdržnost nekaterih načrtovanih aktivnosti. Za izvajanje DPOSB so potrebne aktivnosti, ki pogosto presegajo področje posameznega partnerja, kar je poudarjeno tudi pri vrednotenju izvajanja NPOSB 2010–2020; partnerstvo oziroma zaupanje med partnerji je nujni pogoj za načrtovanje, spremljanje in izvajanje takšnih aktivnosti.

Gojenje partnerstva je tako ena od nalog koordinativne skupine (2/20-21), odraža se pri pripravi predloga naslednjega desetletnega strateškega dokumenta (1/20-21), ob pripravah akcijskih načrtov in njihovih poročil (8/20-21), pripravah in izvedbi domačih konferenc (5/20-21) ter skupnem obveščanju javnosti (4/20-21 in večina aktivnosti iz preglednice 4), zaupanje in partnerstvo sta prvi pogoj za uspešno medsebojno učinkovanje (vse aktivnosti v preglednici 3), nujno je za uspešno usklajevanje dogovorov in izdelavo smernic (38/20-21, 39/20-21, 44/20-21, 45/20-21, 47/20-21, 48/20-21, 49/20-21, 51/20-21, 52/20-21, 61/20-21, 62/20-21), izvajanje nepretrgane obravnave (preglednici 5 in 6), ter kakovostno izvedbo izobraževanj in usposabljanj (večina aktivnosti v preglednici 7).

Opolnomočenje oseb s sladkorno boleznijo in njihovo vključevanje kot enakovrednih partnerjev v zdravstveni tim zajemajo vse strokovne smernice (39/20-21, 41/20-21, 42/20-21) ter kakovostna edukacija (49/20-21, 51/20-21, 52/20-21, 53/20-21, 54/20-21, 55/20-21, 56/20-21, 58/20-21, 59/20-21, 60/20-21, 63/20-21) in aktivnostih v zvezi s telemedicino in digitalizacijo v zdravstvu (64/20-21, 65/20-21, 66/20-21). Akcijski načrt na makro ravni podpira vključevanje njihovih predstavnikov v ključne procese v zdravstvu (32/20-21), na mezo ravni pa se odpira možnost za aktivno sodelovanje v lokalnih skupinah za krepitev zdravja, ki so del skupnostnega pristopa h krepitvi zdravja (29/20-21).

Usklajevanje zdravstvenega sistema med ravnmi, posameznimi strokami in v okviru zdravstvenega tima dosežemo na primer z izdelavo skupnih strokovnih smernic (39/20-21), izdelavo in izvajanjem skupnega modela oskrbe (38/20-21, 40/20-21, 43/20-21, 45/20-21, 49/20-21, 61/20-21, 62/20-21) ter izobraževanju in usposabljanju, kjer je praviloma vključenih več partnerjev (preglednica 7).

Način prehranjevanja, telesna dejavnost ter povečevanje čezmerne telesne teže in debelosti so neugodni tako med odraslimi kakor tudi med otroki in mladostniki (https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/ozji_nabor_kazalnikov_obvladovanja_sb_2019.pdf). S tem se povečuje tveganje za nastanek sladkorne bolezni tipa 2, kar je v omenjeni publikaciji opredeljeno s točkovanjem po vprašalniku Findrisc. Zato so v akcijskem načrtu predvidene aktivnosti za **zmanjšanje pojavnosti sladkorne bolezni tipa 2** na ravni prebivalstva, ki so enake aktivnostim varovanja in krepitve zdravja za vzpostavljanje pogojev za zdrav način življenja in so nadgrajene z ozaveščanjem splošne javnosti o sladkorni bolezni (preglednica 4).

Sladkorno bolezen tipa 2 je mogoče preprečiti oziroma odložiti na poznejše obdobje tudi na ravni posameznika, in sicer z dobrim dostopom do programov varovanja in krepitve zdravja, ki so namenjeni prepoznavanjem dejavnikov tveganja pri posamezniku, omogočajo zgodnjo diagnostiko mejne bazalne glikemije in motene tolerance za glukozo ter **zgodnjo diagnostiko sladkorne bolezni tipa 2** ter ustrezno strukturirano ukrepanje oziroma takojšnjo ustrezno oskrbo (preglednica 5). V letih 2020 in 2021 poteka nadgradnja obstoječih pristopov (29/20-21).

Sladkorna bolezen ima lahko hude zdravstvene posledice (https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/ozji_nabor_kazalnikov_obvladovanja_sb_2019.pdf). **Zaplete in umrljivost zaradi sladkorne bolezni** zmanjšujemo z aktivnostmi za zagotavljanje celovitosti oskrbe, še posebej z ohranjanjem vida in zdravih stopal, edukacijo, ki podpira opolnomočenje za odločanje na področju zdravega in kakovostnega življenja, z dostopnostjo do kakovostne oskrbe v diabetoloških timih in usklajeno z lekarniško dejavnostjo, s povezovanjem med ravnmi, z razvojem na področju telemedicine in digitalizacije v zdravstvu (preglednica 6) ter z izobraževanjem in usposabljanjem zdravstvenih strokovnjakov in ključnih strokovnjakov v šolstvu (preglednica 7) .

V letu 2020 je zdravstvo in druge družbene sisteme burno pretresla pandemija bolezni covid-19, ki jo povzroča virus SARS-CoV-2. Hitra preusmeritev zmogljivosti zdravstvenega sistema v oskrbo bolnikov s covidom-19 in ukrepi za omejevanje epidemije so pomembno vplivali na predvidene aktivnosti. Cilj partnerjev NPOSB je čimprejšnja ponovna vzpostavitev dejavnosti za krepitev zdravja in vzpostavitev oskrbe kronično bolnih, ki se bodo prilagajale aktualnemu epidemiološkemu stanju in bodo nadgrajene z vidika izogibanja okužbi z virusom SARS-CoV-2 ter pravočasnemu prepoznavanju covid-19, še posebej pri osebah s sladkorno boleznijo. Nadgradnja zmogljivosti za oskrbo bolnikov s covidom-19 ne sme ogroziti zdravljenja drugih akutno bolnih. Opustitev krepitve zdravja, preventivnih dejavnosti in zmanjšanje dostopnosti do kakovostne oskrbe sladkorne bolezni prinaša ogromno zdravstveno breme, še posebej ob pričakovani gospodarski in socialni krizi, ki ju bo slabo zdravstveno stanje prebivalstva še stopnjevalo. Zato je izvajanje aktivnosti ANOSB 2020–2021 še toliko pomembnejše ob prepoznavanju vpliva epidemije in ustreznem povečevanju prožnosti glede na aktualno epidemiološko stanje (6/20-21).

Okvir 1: Stanje v letu 2010, danes in načrti za prihodnost:

Opis	2010 (ali najbližje leto)	2019 (ali najbližje leto)	Kratkoročni in srednjeročni nameni in cilji
Analiza stanja, procesov na področju	Delno, vendar z ugotovljenimi izzivi, ki so	Da ^{1, 2} Na voljo sta tudi dve študiji z	Sprejetje strateškega dokumenta do leta 2030, izdelava

obvladovanja sladkorne bolezni (kvalitativno, kvantitativno)	zapisani v NPOSB 2010–2020	analizo bremena zaradi sladkorne bolezni	akcijskih načrtov na podlagi analiz stanja in spremljanja aktivnosti, redno spremljanje kazalnikov, nadgradnja kazalnikov, spremljanje stanja z vidika različnih partnerjev, redno zunanje vrednotenje
Dogovor o enotnem dostopu do preventivnih pregledov za prepoznavanje dejavnikov tveganja za kronične bolezni in stanja ter o dostopu do takojšnje oskrbe	Da, od leta 2002 so specialisti družinske medicine izvajali preventivne preglede (omejeno za ožjo starostno skupino) in usmerjali v ukrepe za zdrav način življenja v zdravstveno-vzgojne centre	Preventivni pregled je razširjen na več bolezni/stanj, vključeno je celotno prebivalstvo nad 30 let, 28 zdravstveno-vzgojnih centrov je nadgrajenih v centre za krepitev zdravja z novimi ukrep (za osebe z MBG/MTG in sladkorno bolezen tipa 2) in s skupnostnim pristopom. Model oskrbe je dogovorjen s protokolom, ki ga izvaja dipl. med.	V vseh timih družinske medicine bo vključena dipl. med. ses., ki bo izvajala preventivne preglede; nadgradnja preventivnih pregledov z modernejšimi pristopi; vsi zdravstveno-vzgojni centri nadgrajeni v centre za krepitev zdravja, z dodatno skupinsko in individualno edukacijo, uspešnim izvajanjem skupnostnega pristopa za zdravje, v vmesnem času krepitev zmogljivosti za

		ses. v timu družinske medicine in se uresničuje s projektom »referenčnih« ambulant družinske medicine oziroma od leta 2018 s projektom razvoja ambulant družinske medicine ^{1, 2}	izvajanje skupinskih delavnic o sladkorni bolezni v zdravstveno-vzgojnih centrih
Krepitev zdravja pri otrocih, mladostnikih in njihovih družinah	Fragmentarno, vendar z ugotovljenimi izzivi, zapisanimi v NPOSB 2010–2020	Predlog nadgradnje in razvoja preventivnih programov in njihovega izvajanja v primarnem zdravstvenem varstvu, lokalnih skupnostih in družini	Izvajanje preventivnih pregledov med otroki in mladostniki ter usmerjanje v oskrbo, ki vključuje družino in neposredno življenjsko okolje za vse otroke in mladostnike, ki to potrebujejo
Dogovor o enotnem prepoznavanju oseb z mejno bazalno glikemijo (MBG) in moteno toleranco za glukozo (MTG) ter povezovanje s centri za krepitev zdravja	Ni obstajal, različne odločitve v timu družinske medicine	Model oskrbe je dogovorjen s protokolom, ki ga izvaja dipl. med. ses. v timu družinske medicine, in se uresničuje s projektom »referenčnih« ambulant družinske	Izvajanje enotnega modela oskrbe za vse osebe z MBG in MTG; v vseh timih družinske medicine bo vključena dipl. med. ses., ki bo izvajala preventivni preglede po enotni metodologiji in zagotavljala ključne kratke informacije ter

		medicine oziroma od leta 2018 s projektom razvoja ambulant družinske medicine ^{1,2}	usmerjala osebe v ustrezne dejavnosti na centrih za krepitev zdravja, vključno z delavnico o zvišanem krvnem sladkorju za osebe z MBG in MTG
Dogovor o enotnem prepoznavanju in oskrbi nosečnic s sladkorno boleznijo med nosečnostjo in po njej	Da, na ravni strokovnih smernic	Da, na ravni strokovnih smernic	Priprava enotnega protokola od presejanja, diagnostike, vodenja (tudi z uporabo telemedicine) sladkorne bolezni med nosečnostjo in do oskrbe ženske po nosečnosti, izvajanje
Dogovor o poenoteni oskrbi oseb s sladkorno boleznijo tipa 2 v timu družinske medicine in povezovanje s centri za krepitev zdravja	Da, na ravnistrokovnih smernic	Da, na ravnistrokovnih smernic in z izvajanjem protokola, ki se izvaja s projektom »referenčnih« ambulant družinske medicine oziroma od leta 2018 s projektom razvoja ambulant družinske medicine, kjer dipl. med. ses. v timu družinske medicine	Izvajanje enotnega modela oskrbe za vse osebe s sladkorno boleznijo; v vseh timih družinske medicine bo dipl. med. ses. izvajala naloge v vlogi koordinatorja oskrbe; vsem osebam s sladkorno boleznijo bodo na voljo kakovostne kratke informacije v timu družinske medicine, skupinske delavnice

		sodeluje kot koordinator oskrbe	(»Sladkorna bolezen tipa 2« in »S sladkorno boleznijo skozi življenje«) in individualni posveti ter druge dejavnosti na centrih za krepitev zdravja
Dogovor o enotni delitvi oskrbe/povezovanju med timom družinske medicine in diabetološkim timom	Ni obstajal, v vsaki regiji različno	Model oskrbe je dogovorjen s protokolom in se izvaja s projektom »referenčnih« ambulant družinske medicine oziroma od leta 2018 s projektom razvoja ambulant družinske medicine. V Sloveniji je velika razlika v dostopnosti do diabetoloških timov (od 1,1 do 3,0 tima na 100.000 oseb z osnovnim zdravstvenim zavarovanjem) ^{1, 2}	Izvajanje enotnega modela oskrbe za vse osebe s sladkorno boleznijo v vseh timih družinske medicine, ki bo zagotavljal optimalno dostopnost glede na značilnosti mikro okolja, z enako dostopnostjo do diabetoloških timov
Dogovor o enotnem pristopu za ohranjanje vida pri osebah s sladkorno	Da, na ravni strokovnih smernic	Da, na ravni strokovnih smernic in s krepitvijo zmogljivosti	Vključenost vseh oseb s sladkorno boleznijo v obravnavo v centrih za diabetično

bolezni		(ustanavljanje centrov za diabetično retinopatijo z enotnim programom), vendar je vanje vključenih manj kakor 20 % oseb s sladkorno boleznijo (2018) ²	retinopatijo, za katere je to indicirano
Dogovor o enotnem pristopu za ohranjanje zdravih nog pri osebah s sladkorno boleznijo	Da, na ravni strokovnih smernic	Da, na ravni strokovnih smernic in z izvajanjem protokola v ambulantah družinske medicine ^{1, 2} , vrzeli pa nastajajo pri zagotavljanju zmogljivosti na vseh ravneh in pri vseh vidikih oskrbe in povezovanju med njimi, ter zagotavljanje kakovostne pedikure	Krepitev zmogljivosti ter vključevanje vseh oseb s sladkorno bolezen v oskrbo po enotnem protokolu, ki bo povezoval različne ravni zdravstva in različne profile
Dogovor o usklajevanju lekarniške dejavnosti z	Delno	Delno ¹	Dogovor o ustreznem modelu na področju prepoznavanja tveganja/zgodnjega

drugimi partnerji			odkrivanja/kakovostne oskrbe, ocena izvedljivosti, prilagoditev in implementacija
Sistematično vključevanje predstavnikov oseb s sladkorno boleznijo v aktivnosti skrbi za zdravje na lokalni ravni	Ne, le sporadično na ravni aktivacije društva diabetikov v svojem okolju	Lokalne skupine za krepitev zdravja v 28 okoljih, ki jih pokrivajo pristojni centri za krepitev zdravja (vir: NIJZ)	Lokalne skupine za krepitev zdravja prisotne in aktivne povsod v Sloveniji, opolnomočenje predstavnikov oseb s sladkorno boleznijo za aktivno delovanje v njih in skozi njihove aktivnosti
Število ambulant družinske medicine z vključeno dipl. med. ses.	0	737 (2018) ²	Cilj je, da imajo vsi timi družinske medicine vključeno dipl. med. ses.; glede na analizo rezultatov morebitna prilagoditev vloge in nalog
Število dipl. med. ses., usposobljenih za sladkorno bolezen, v ambulantah družinske medicine	0	675 oseb	Širjenje zmogljivosti v skladu z razvojem ambulant družinske medicine
Število preventivnih centrov s programi za obvladovanje	V 61 zdravstveno-vzgojnih centrih se je izvajala delavnica	V 28 centrih za krepitev zdravja se izvajajo skupinske delavnice »Zvišan	Drugih 33 zdravstveno-vzgojnih centrov, nadgrajenih v centre za krepitev

sladkorne bolezni	»Dejavniki tveganja«, med katerimi je bila tudi sladkorna bolezen	krvni sladkor za osebe z MBG in MTG« (za 2019 načrtovanih 279), »Sladkorna bolezen tipa 2« (za 2019 načrtovanih 323), »S sladkorno boleznijo skozi življenje« (za 2019 načrtovanih 259) ter individualno svetovanje. V drugih 33 zdravstveno-vzgojnih centrih se izvaja delavnica »Zvišan krvni sladkor za osebe z MBG in MTG« od skupno 818 načrtovanih delavnic (za leto 2019) »Dejavniki tveganja«, drugih delavnic ni	zdravja, z izvajanjem vseh treh skupinskih delavnic in individualnih posvetov, ter nadgradnja programov v povezavi s sladkorno boleznijo z drugimi vsebinami in pristopi
Število strokovnjakov v centrih za krepitev zdravja, ki so posebej usposobljeni za	Posebej usposobljenih ni bilo, dipl. med. ses. so se seznanile s sladkorno boleznijo ob rednih	Dipl. med. ses., edukatorice za osebe s sladkorno boleznijo na primarni ravni: 38 oseb (20 oseb še v	Širjenje zmogljivosti v skladu z razvojem centrov za krepitev zdravja

področje sladkorne bolezni	uposabljanjih	usposabljanju) Edukatrice- mentorice, ki so vključene v njihovo usposabljanje: 27 oseb Drugi strokovnjaki, zaposleni v centrih za krepitev zdravja (fizioterapevti, kineziologi, dietetiki, psihologi), so pridobili splošno znanje: 118 oseb	
Število diabetoloških timov na 100.000 oseb z osnovnim zdravstvenim zavarovanjem	Skupaj: 40 Povprečje Slovenije: 2,0 Variabilnost: 1,2 do 3,1	Skupaj: 40 Povprečje Slovenije: 2,0 Variabilnost: 1,1 do 3,0	Razvoj mreže, ki bo zagotavljala enako dostopnost do diabetološkega tima
Število centrov za diabetično retinopatijo	0	8	Razvoj mreže, ki bo zagotavljala enako dostopnost, nove oblike dela
Nekaj ključnih števil²			
Prevalenca sladkorne bolezni	6,25 % (mednarodna anketa), ref. NPOSB 2010– 2020	6,9 % (EHIS 2014) ²	

Ocenjena prevalenca s predpostavko o deležu neodkritih in deležu zdravljenih z nefarmakološkimi ukrepi	6,6 % ²	8,1 % ²	
Prevalenca oseb s sladkorno boleznijo, ki se zdravijo z zdravili, in njihove značilnosti	92.440 ²	113.793 ² Prevalenca, ki je starostno standardizirana, se med regijami razlikuje (od 5,0 do 7,2 %). Število prejemnikov zdravil se od leta 2006 povečuje predvsem v starosti nad 55 let, še posebej strmo po 60. letu. Med prejemniki zdravil je več moških, ki se začnejo zdraviti pri nižji starosti, in to v vseh regijah Slovenije. Večja je pri osebah z nižjo izobrazbo, še posebej pri ženskah.	

Število novih primerov sladkorne bolezni na podlagi števila oseb, ki začnejo prejemati zdravila	9.795 (2012) ² Incidenčna stopnja: 4,8 % (vsi), 4,8 % (moški), 4,7 % (ženske) ²	9.691 ² Incidenčna stopnja: 4,7 % (vsi), 4,9 % (moški), 4,4 % (ženske) ²	
Število novih primerov sladkorne bolezni pri otrocih in mladostnikih	53 (2012) ²	72 ²	
Število žensk s sladkorno boleznijo v nosečnosti, na 1000 porodnic	95 (2013) ²	136 ²	
Debelost na ravni prebivalstva	55 % (EHIS 2007)	44,6 % (EHIS 2014) ² Moški: 51,3 % Ženske: 36,5%	
Debelost pri otrocih in mladostnikih ²	Preddebelost: 20,3 % (fantje), 17,2 % (dekleta) Debelost: 6,3 % (fantje), 4,7 % (dekleta) Morbidna debelost: 1,3 % (fantje), 1,1 % (dekleta)	Preddebelost: 18,4 % (fantje), 16,8 % (dekleta) Debelost: 5,7 % (fantje), 4,6 % (dekleta) Morbidna debelost: 1,3 % (fantje), 1,2 % (dekleta)	
Telesna nedejavnost ²	-	44,4 % (osebe brez sladkorne bolezni), 47,1 % (osebe s sladkorno boleznijo)	

Delež prebivalstva z velikim ali zelo velikim tveganjem za sladkorno bolezen tipa 2 po FINDRISC ²	-	8,2 % Moški:6,2 % Ženske: 10,2 %	
Število novih primerov možganske kapi na 100.000 bolnikov, zdravljenih z antihiperglikemiki ²	684 (2013)	691	
Število novih primerov miokardnega infarkta na 100.000 bolnikov, zdravljenih z antihiperglikemiki ²	646 (2013)	693	
Število primerov amputacij spodnjih okončin nad gležnjem na 100.000 bolnikov, zdravljenih z antihiperglikemiki ²	294 (2013)	236	
Število primerov hospitalizacij zaradi hipoglikemije na 100.000 bolnikov, zdravljenih z antihiperglikemiki ²	73 (2013)	64	

Število primerov hospitalizacij zaradi diabetične ketoacidoze/ diabetičnega aketotičnega hiperosmolarnega sindroma na 100.000 bolnikov, zdravljenih z antihiperглиkemiki ²	63 (2013)/69 (2013)	44/35	
Število oseb s sladkorno boleznijo, ki se zdravijo z dializo ²	603 (2014) Delež med vsemi bolniki, ki se zdravijo z dializo: 25,3 % (2014) Delež med vsemi bolniki, ki prejemajo antihiperглиkemike: 0,58 % (2014)	714 Delež med vsemi bolniki, ki se zdravijo z dializo: 27,0 % Delež med vsemi bolniki, ki prejemajo antihiperглиkemike: 0,63 %	
Število umrlih zaradi sladkorne bolezni na 100.000 prebivalcev ²	16,4 % (2013)	13,6 %	

Vira: ¹»Vrednotenje izvajanja NPOSB 2010–2020, Zavod Inštitut za multikulturne raziskave«

²»Ožji nabor kazalnikov za spremljanje obvladovanja sladkorne bolezni v Sloveniji«
(https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/ozji_nabor_kazalnikov_obvladovanja_sb_2019.pdf)

Preglednica 1. Aktivnosti za zagotavljanje usklajevanja in spremljanja izvajanja Nacionalnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni 2010-2020

PROCESI	STRATEGIJE ZA URESNIČEVANJE PROCESOV	UKREPI/AKTIVNOSTI ZA IZVAJANJE STRATEGIJ	VODILNI PARTNERJI	ČASOVNI OKVIR	VIRI/KAZALNIK
Strateški pristop	Oblikovanje naslednjega desetletnega strateškega dokumenta Republike Slovenije za področje obvladovanja sladkorne bolezni	(1/20-21) Vodenje procesa dokončnega oblikovanja Državnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni 2020–2030 in sprejetje na Vladi RS	MZ	November 2020	MZ Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
Zagotavljanje usklajevanja in spremljanje izvajanja DPOSB	Zagotavljanje struktur in procesov s poudarkom na gojenju partnerstva	(2/20-21) Imenovanje koordinativne delovne skupine (KS) za zagotavljanje usklajevanja in spremljanja izvajanja DPOSB	MZ	Stalno	MZ Kazalnik: sklep o imenovanju
		(3/20-21) Redni in izredni sestanki KS	MZ	Stalno	MZ Kazalnik: zapisi sestankov
		(4/20-21) Delovanje spletnega portala DPOSB »Sladkorno bolezen obvladajmo skupaj«	KS in vsi partnerji KS	Stalno	MZ Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(5/20-21) Izvajanje komunikacijske strategije DPOSB v skladu z načrtom komunikacijskih aktivnosti, ki vključuje vsakoletno nacionalno konferenco ob	NIJZ in vsi partnerji KS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v

		dnevu sladkorne bolezni			poročilu KS
		(6/20-21) Spremljanje vpliva covida-19 na obvladovanje sladkorne bolezni v Sloveniji	Vsi partnerji KS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(7/20-21) Spremljanje izvajanja projektov s sofinanciranjem MZ, pomembnih za obvladovanje sladkorne bolezni	KS	Oktober 2020 Oktober 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zapis
		(8/20-21) Vmesno in končno poročilo o izvajanju ANOSB 2020–2021 s predlogom prednostnih nalog za naslednje obdobje	KS	December 2020 December 2021	MZ Kazalnik: poročilo KS
		(9/20-21) Imenovanje usmerjevalnega odbora (UO) za spremljanje izvajanja DPOSB 2020–2030	MZ	Prvo imenovanje december 2020	MZ Kazalnik: sklep o imenovanju
		(10/20-21) Redno letno srečanje, izredna srečanja UO	MZ	Prvo srečanje v prvem trimesečju 2021	MZ Kazalnik: zapisi srečanj
		(11/20-21) Vzpostavitev stalnega zunanjega spremljanja izvajanja DPOSB	MZ	2021	MZ Kazalnik: zapisi, poročila

Preglednica 2. Aktivnosti, namenjene spremljanju in evalvaciji stanja na področju obvladovanja sladkorne bolezni v Sloveniji

PROCESI	STRATEGIJE ZA URESNIČEVANJE PROCESOV	UKREPI/AKTIVNOSTI ZA IZVAJANJE STRATEGIJ	VODILNI NOSILEC	ČASOVNI OKVIR	VIRI/KAZALNIK
Spremljanje in evalvacija stanja na področju obvladovanja sladkorne bolezni v Sloveniji	Zbiranje in vrednotenje kakovostnih podatkov ter zagotavljanje povratne zanke pretoka informacij	(12/20-21) Redni izračun kazalnikov obvladovanja sladkorne bolezni	NIJZ, ZZZS, KOEDBP PK in drugi partnerji KS	Oktober 2020 Oktober 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: poročilo
		(13/20-21) Nadgradnja kazalnikov obvladovanja sladkorne bolezni in podatkovnih virov	MZ z delovno skupino	Junij 2020 Junij 2021	MZ Kazalnik: zapis sestanka
		(14/20-21) Spremljanje obvladovanja sladkorne bolezni in predlogi sprememb s posebnim poudarkom na izračunu bremena zaradi bolezni	NIJZ in ZZZS v sodelovanju z drugimi partnerji KS	Oktober 2020 Oktober 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(15/20-21) Nacionalna raziskava o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS 2019), poročilo	NIJZ	2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(16/20-21) Raziskava »Z zdravjem povezani vedenjski slog 2020«, poročilo	NIJZ	2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(17/20-21) Prepoznavanje	ZZZS	November 2020	Obstoječi viri izvajalcev

		prednosti in pomanjkljivosti obstoječe ureditve ter ovir in priložnosti za izboljšave na področju obvladovanja sladkorne bolezni; pregled novosti pri financiranju programov za osebe s sladkorno boleznijo s sredstvi OZZ/ZZZS		November 2021	Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(18/20-21) Ocena deleža oseb s sladkorno boleznijo tipa 1, oseb s sladkorno boleznijo tipa 2, ki se zdravijo le z nefarmakološkimi ukrepi, ter ocena deleža oseb z nediagnosticirano sladkorno boleznijo tipa 2	NIJZ	Tretje trimesečje 2021	ARRS, MZ Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(19/20-21) Analiza vzrokov za hospitalizacijo pri osebah s sladkorno boleznijo	NIJZ	November 2021	ARRS, MZ Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(20/20-21) Spremljanje analiz in poročil o aktualnem stanju oskrbe bolnikov s sladkorno boleznijo v ambulantah družinske medicine	IDM	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(21/20-21) Spremljanje analiz in poročil o kazalnikih s področja obvladovanja sladkorne bolezni, ki jih	NIJZ, IDM, KS	Drugo trimesečje 2020 Drugo trimesečje 2021	Obstoječi viri izvajalcev

		izdela skupina za spremljanje, izvajanje in razvoj ambulant družinske medicine, letno poročilo za leti 2019 in 2020			Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(22/20-21) Spremljanje analiz in poročil projektov na področju nadgradnje in razvoja preventivnih programov ter njihovega izvajanja v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih (centri za krepitev zdravja in skupnostni pristop)	NIJZ	December 2020 Februar 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(23/20-21) Spremljanje rezultatov oskrbe otrok in mladostnikov s sladkorno boleznijo na podlagi registra KOEDBP PK	KOEDBP PK	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(24/20-21) Spremljanje izkušenj z oskrbo z vidika oseb s sladkorno boleznijo prek društev diabetikov	ZDDS	Oktober 2020 Oktober 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: letno poročilo ZDDS oktober 2020 in oktober 2021

Preglednica 3. DPOSB in njegovo izvajanje z akcijskimi načrti, ki z vsebinami, pristopi in aktivnostmi vplivajo na ključne državne projekte, pomembne za obvladovanje sladkorne bolezni, s katerimi se dopolnjujejo, so z njimi usklajeni in povezani. Načrtovane aktivnosti so:

PROCESI	STRATEGIJE ZA URESNIČEVANJE PROCESOV	UKREPI/AKTIVNOSTI ZA IZVAJANJE STRATEGIJ	VODILNI NOSILEC	ČASOVNI OKVIR	VIRI/KAZALNIK
Zagotavljanje komplementarnosti, usklajenosti in medsebojnega učinkovanja na področju obvladovanja sladkorne bolezni	Državna raven	(25/20-21) Spremljanje izvajanja Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025	KS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
	Varovanje in krepitev zdravja	(26/20-21) Spremljanje izvajanja Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025	KS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
	Zdravstvena pismenost	(27/20-21) Spremljanje projekta »Dvig zdravstvene pismenosti« (konec projekta december 2022)	MZ, NIJZ, KS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
	Primarna zdravstvena raven	(28/20-21) Sodelovanje s strokovno skupino za spremljanje, izvajanje in razvoj ambulant družinske medicine	NIJZ, IDM, KS in drugi partnerji KS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(29/20-21) Sodelovanje pri	NIJZ, KS in drugi	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev

		projektih in procesih za nadgradnjo in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih (centri za krepitev zdravja, skupnostni pristop, nadgradnja zdravstveno-vzgojnih centrov)	partnerji		Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(30/20-21) Spremljanje projekta SCUBY, »Povečanje obsega povezanega svežnja oskrbe za ranljive skupine bolnikov s sladkorno boleznijo in hipertenzijo, slovenski partner ZD Ljubljana	KS	Enkrat letno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
Vključevanje v procese v zdravstvu, ki so pomembni za obvladovanje sladkorne bolezni	Prepoznavanje procesov	(31/20-21) Umeščanje obvladovanja sladkorne bolezni na primer na področjih, kakor so varna vožnja, zbirke podatkov s področja zdravja, kakovost v zdravstvu, informatizacije v zdravstvu, delovna zmožnost	MZ, KS in drugi partnerji	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
Vključevanje predstavnikov oseb s sladkorno boleznijo v	Prepoznavanje procesov	(32/20-21) Stalno spremljanje procesov in vključevanje predstavnikov oseb s sladkorno boleznijo	KS, MZ	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v

ključne procese za obvladovanje sladkorne bolezni					poročilu KS
---	--	--	--	--	-------------

Preglednica 4. Aktivnosti za zmanjšanje pojavnosti sladkorne bolezni tipa 2 z aktivnostmi na ravni prebivalstva

PROCESI	STRATEGIJE ZA URESNIČEVANJE PROCESOV	UKREPI/AKTIVNOSTI ZA IZVAJANJE STRATEGIJ	VODILNI NOSILEC	ČASOVNI OKVIR	VIRI/KAZALNIK
Vzpostavljanje pogojev za zdrav način življenja	Spremljanje izvajanja Resolucije o državnem programu zdravstvenega varstva 2016–2025 (25/20-21) in Resolucije o državnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 (26/20-21)	Sklic na aktivnosti 25/20-21 in 26/20-21			
Ozaveščanje splošne javnosti	Informiranje splošne javnosti o DPOSB in aktivnostih akcijskih načrtov na letni državni konferenci (5/20-21)	Sklic na aktivnost 5/20-21			
	Zagovorništvo zdravega načina življenja in destigmatizacija na državni ravni, v lokalnih okoljih ter med otroci in mladostniki	(33/20-21) Obeležitev svetovnega dneva sladkorne bolezni 2020 in 2021	ZDDS in društva diabetikov	14. november 2020 14. november 2021	MZ, ZZZS (javni razpisi), drugi viri Kazalnik: ocena števila udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(34/20-21) Aktivnosti ZDDS in društev diabetikov, ki so usmerjene v splošno javnost	ZDDS in društva diabetikov	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: ocenjeno

					število aktivnosti, zabeležka v poročilu KS
		(35/20-21) Organizacija tekmovanja iz znanja o sladkorni bolezni v osnovnih in srednjih šolah	ZDDS	Marec – december 2020 Marec- december 2021	MZ, ZZZS (javni razpisi), drugi viri Kazalnik: število udeležencev, število mentorjev, število šol, zabeležka v poročilu KS
	Odmevnost	(36/20-21) Podeljevanje priznanj za 50 let življenja s sladkorno boleznijo	KOEDBP PK	November 2020 November 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število podeljenih priznanj, zabeležka v poročilu KS
	Dostopnost informacij	(37/20-21) Festival farmacevtske skrbi pri obvladovanju sladkorne bolezni	LZS	Oktober- december 2020 Oktober- december 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: ocena števila udeležencev na dogodkih, število dogodkov, zabeležka v poročilu KS

Preglednica 5. Aktivnosti, s katerimi želimo pri posamezniku preprečiti sladkorno bolezen tipa 2 oziroma jo odložiti na poznejše obdobje (prepoznavati dejavnike tveganja, omogočiti zgodnjo diagnostiko mejne bazalne glikemije in motene tolerance za glukozo ter zagotoviti ustrezno oskrbo) in zgodnjo diagnostiko sladkorne bolezni tipa 2

PROCESI	STRATEGIJE ZA URESNIČEVANJE PROCESOV	UKREPI/AKTIVNOSTI ZA IZVAJANJE STRATEGIJ	VODILNI NOSILEC	ČASOVNI OKVIR	VIRI/KAZALNIK
Odkrivanje dejavnikov tveganja pri posamezniku in	Sodelovanje s strokovno skupino za spremljanje, izvajanje in razvoj ambulant družinske medicine (28/20-	Sklic na aktivnosti (28/20-21) in (29/20-21)			

zagotavljanje ustrezne oskrbe	21) ter sodelovanje v projektih in procesih na področju nadgradnje in razvoja preventivnih programov ter njihovega izvajanja v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih (centri za krepitev zdravja, skupnostni pristop, nadgradnja zdravstvenih vzgojnih centrov) (29/20-21)				
Zgodnje odkrivanje in strukturirana obravnava oseb z mejno bazalno glikemijo in moteno toleranco za glukozo	Sodelovanje s strokovno skupino za spremljanje, izvajanje in razvoj ambulant družinske medicine (28/20-21) ter sodelovanje pri projektih in procesih za nadgradnjo in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih (centri za krepitev zdravja, skupnostni pristop, nadgradnja zdravstveno-vzgojnih centrov) (29/20-21)	Sklic na aktivnosti (28/20-21) in (29/20-21)			
Dograditev in usklajevanje lekarniške dejavnosti z drugimi aktivnostmi	Usklajevanje aktivnosti za prepoznavanje oseb z večjo verjetnostjo za dejavnike tveganja ali še neodkrito mejno bazalno glikemijo, moteno toleranco za glukozo	(38/20-21) Izdelava usklajenega modela, predlog za izvajanje in ocena izvedljivosti	LZS, KS in IDM	Junij 2021	Obstoječi viri izvajalcev

	oziroma za sladkorno bolezen s primerno usmeritvijo v ambulanto družinske medicine				Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
Zgodnje odkrivanje oseb s sladkorno boleznijo tipa 2 in takojšnja ustrezna oskrba	Sodelovanje s strokovno skupino za spremljanje, izvajanje in razvoj ambulant družinske medicine (28/20-21) ter sodelovanje pri projektih in procesih na področju nadgradnje in razvoja preventivnih programov ter njihovega izvajanja v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih (centri za krepitev zdravja, skupnostni pristop, nadgradnja zdravstveno-vzgojnih centrov) (29/20-21)	Sklic na aktivnosti (28/20-21) in (29/20-21)			

Preglednica 6. Aktivnosti za zmanjševanje zapletov in umrljivosti zaradi sladkorne bolezni

PROCESI, CILJI	STRATEGIJE ZA URESNIČEVANJE PROCESOV	UKREPI/AKTIVNOSTI ZA IZVAJANJE STRATEGIJ	VODILNI NOSILEC	ČASOVNI OKVIR	VIRI/KAZALNIK
Celovitost oskrbe oseb s sladkorno boleznijo tipa 1, tipa 2 in z nosečniško sladkorno boleznijo	Izdelava in izvajanje strokovnih smernic	(39/20-21) Priprava novih strokovnih smernic za oskrbo odraslih (vključno z nosečniško sladkorno boleznijo) ter otrok in mladostnikov s sladkorno boleznijo tipa 2	KOEDBP IK UKC LJ, KOEDBP PK in DiabZS z drugimi partnerji	November 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(40/20-21) Nadgradnja protokola za sladkorno bolezen v ambulantah družinske medicine - sodelovanje s strokovno skupino za spremljanje, izvajanje in razvoj ambulant družinske medicine (28/20-21)	IDM	2022	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(41/20-21) Izvajanje mednarodnih strokovnih smernic za oskrbo sladkorne bolezni tipa 1 pri odraslih	KOEDBP IK UKC	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(42/20-21) Izvajanje mednarodnih strokovnih smernic za oskrbo otrok in mladostnikov s sladkorno boleznijo tipa 1	KOEDBP PK	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
Ohranjanje vida	Zagotavljanje enake	(43/20-21) Izvajanje	Očesna klinika UKC	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev

pri osebah s sladkorno boleznijo	dostopnosti do presejanja za diabetično retinopatijo in do pravočasnega ustreznega zdravljenja med ravnmi zdravstvene oskrbe in regijami	aktivnosti za izvajanje programa »Presejanje diabetične retinopatije«	Ljubljana		Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
Ohranjanje zdravih nog pri osebah s sladkorno boleznijo	Zagotavljanje enako kakovostnega presejanja za zgodnje odkrivanje ogroženih in kakovostna oskrba diabetične noge med ravnmi in regijami	(44/20-21) Izvajanje aktivnosti, kakor na primer: priprava kompetenčnih profilov za vse vidike oskrbe stopal oseb s sladkorno boleznijo, ki se izvajajo v zdravstvenem sistemu, ter predlog za njihovo usposabljanje	KOEDBP IK UKC v sodelovanju z ZZN-SMSE, IDM	Oktober 2020	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(45/20-21) Izdelava strokovnih podlag za kakovostno pedikuro, na primer izdelava orodja za oceno, kakšna pedikura je primerna; priprava edukacije za bolnika, vključno s pristopi in gradivom; priprava usposabljanja za vse zdravstvene strokovnjake, ki to orodje uporabljajo; ocena izvedljivosti; načrt nadaljnjih aktivnosti	KOEDBP IK UKC v sodelovanju z ZZN-SMSE, IDM	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(46/20-21) Spremljanje procesov in podpora procesom za zagotavljanje kakovostne pedikure, še	KS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v

		posebej za osebe s sladkorno boleznijo			poročilu KS
Edukacija oseb s sladkorno boleznijo, ki podpira opolnomočenje za odločanje na področju zdravega in kakovostnega življenja v zvezi s stvarmi, ki so osebi pomembne, vključno z zdravstveno pismenostjo	Sodelovanje s strokovno skupino za spremljanje, izvajanje in razvoj ambulant družinske medicine (28/20-21) ter sodelovanje pri projektih in procesih na področju nadgradnje in razvoja preventivnih programov ter njihovega izvajanja v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih (centri za krepitev zdravja, skupnostni pristop, nadgradnja zdravstveno-vzgojnih centrov) (29/20-21) ter spremljanje projekta »Dvig zdravstvene pismenosti« (27/20-21)	Sklic na aktivnosti (27/20-21), (28/20-21) in (29/20-21)			
		(47/20-21) Opredelitev programov stopenjskega usposabljanja in certificiranja dipl. med. ses. za oskrbo bolnikov s sladkorno boleznijo (priprava dokumenta) in spremljanje izvajanja	ZZN-SMSE	November 2020 November 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(48/20-21) Določitev kompetenc za dipl. med. ses. za izvajanje nalog koordinatorja zdravstvene	KOEDBP IK UKC, ZZN-SMSE	November 2021	Obstoječi viri izvajalcev

		oskrbe nosečnic z vidika sladkorne bolezni na sekundarni ravni			Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(49/20-21) Projekt »Razvoj, pilotiranje, evalviranje in implementacija edukacijskih programov ob zdravljenju sladkorne bolezni na sekundarni ravni zdravstvenega varstva (v diabetoloških ambulantah)« kratica PEOS, sprotno poročanje, zaključek leta 2022	ZZN-SMSE	November 2020 November 2021	MZ Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(50/20-21) Analiza stanja na področju zagotavljanja enake dostopnosti do kakovostne edukacije na sekundarni ravni in predlogi ukrepov, priprava izdelka	ZZN-SMSE	Junij 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(51/20-21) Podpora financiranju priročnih merilnikov za samokontrolo glukoze ter pripadajočega materiala za vse osebe s sladkorno boleznijo v breme osnovnega zdravstvenega zavarovanja	ZZZS, KOEDBP IK UKC LJ, DiabZS, ZZN-SMSE, ZDDS, NIJZ	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(52/20-21) Nadgradnja izobraževanj za člane tima družinske medicine in dipl.	NIJZ, ZZN-SMSE, KOEDBP IK UKC LJ, IDM	Prva polovica 2021	Obstoječi viri izvajalcev

		med. ses. v CKZ in ZVC za smotrno in povedno samokontrolo oseb s sladkorno boleznijo, ki se ne zdravijo z insulinom, z izjemo nosečnic			Kazalnik: število izobraževanj, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(53/20-21) Zagotovitev pogojev za izvajanje edukacije za smotrno in povedno samokontrolo oseb s sladkorno boleznijo, ki se ne zdravijo z insulinom, z izjemo nosečnic	NIJZ, ZZZS, IDM	Druga polovica 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(54/20-21) Šola zdravega življenja za otroke in mladostnike s sladkorno boleznijo tipa 1 v RKS Debeli rtič	KOEDBP PK	Poleti 2020 Poletni 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(55/20-21) Izdajanje publikacije »Sladkorčki«, ki je namenjena edukaciji otrok in mladostnikov s sladkorno boleznijo tipa 1	KOEDBP PK	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število izdanih števil letno, naklada posamezne številke, zabeležka v poročilu KS
		(56/20-21) Kuharska knjiga za podporo razumevanju prehrane in uživanja pri sladkorni bolezni, še posebej tipa 1 pri otrocih in mladostnikih, s temo o slaščicah	KOEDBP PK	November 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(57/20-21) Izvedba učnih	LZS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev

		delavnic za osebe s sladkorno boleznijo o pravilni in varni rabi zdravil ter prehranskih dopolnilih			Kazalnik: število izvedenih delavnic, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(58/20-21) Izvajanja izobraževanj in drugih aktivnosti, namenjenih osebam s sladkorno boleznijo	ZDDS in društva diabetikov	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število izobraževanj, ocena števila udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(59/20-21) Izdajanje časopisa »Sladkorna bolezen«	ZDDS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število izdanih številk letno, naklada posamezne številke, zabeležka v poročilu KS
		(60/20-21) Športno rekreativno srečanje oseb s sladkorno boleznijo	ZDDS	Enkrat letno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: ocenjeno število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
Kakovost oskrbe na sekundarnem ravni	Zagotavljanje enake dostopnosti do kakovostne oskrbe v diabetološkem timu med regijami	(61/20-21) Predlog ukrepov za zmanjševanje razlik v dostopnosti med regijami ter ukrepov za model oskrbe tako za osebe s sladkorno boleznijo, ki se trajno oskrbujejo na sekundarni ravni in za tiste, ki to potrebujejo le občasno	DiabZS, IDM	November 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS

Dograditev in usklajevanje lekarniške dejavnosti z drugimi aktivnostmi	Jasnejša umestitev dejavnosti moderatorjev farmacevtske skrbi z vidika obvladovanja sladkorne bolezni	(62/20-21) Seznanitev z aktualnim stanjem in izdelava predloga za boljšo usklajenost z zdravstvenimi dejavnostmi na področju obvladovanja sladkorne bolezni	LZS	November 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
Povezovanje med ravnmi zdravstva	Razvoj modela za povezavo med primarno in sekundarno ravno za osebe z zapletenim stanjem	(63/20-21) Seznanitev z rezultati projekta Joint Action CHRODIS PLUS	NIJZ	November 2020	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
Telemedicina in digitalizacija v zdravstvu	Spremljanje novih ter obstoječih praks in projektov	(64/20-21) Seznanitev s potekom telemedicinske obravnave oseb s sladkorno boleznijo, Splošna bolnica Slovenj Gradec	DiabZS	November 2020 November 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(65/20-21) Telemedicinska obravnava nosečnic s sladkorno boleznijo, rezultati pilotnega projekta	KOEDBP IK UKC	Junij 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
		(66/20-21 Seznanitev s potekom telemedicinske obravnave oseb s sladkorno boleznijo, ZD Trebnje; UKC Ljubljana (projekt EKOSMART); FDV (ARRS projekt »Razumevanje in analiza potreb uporabnikov za razvoj e-storitev integrirane socialne in zdravstvene oskrbe v družbi staranja«)	KS	November 2020 November 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS

		(67/20-21) Seznanjanje s projekti, financirani iz novega zdravstvenega programa EU »Enhanced InvestEU«	MZ	November 2020 November 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v poročilu KS
--	--	--	----	--------------------------------	--

Preglednica 7. Izobraževanje in usposabljanje zdravstvenih strokovnjakov za obvladovanje sladkorne bolezni in druga izobraževanja

PROCES	STRATEGIJE ZA URESNIČEVANJE PROCESOV	UKREPI/AKTIVNOSTI ZA IZVAJANJE STRATEGIJ	VODILNI NOSILEC	ČASOVNI OKVIR	VIRI/KAZALNIK
Izobraževanje in usposabljanje zdravstvenih strokovnjakov	Izobraževanja in usposabljanja članov timov družinske medicine	(68/20-21) Redna letna izobraževanja za time družinske medicine, vključevanje tem o sladkorni bolezni	IDM	Enkrat letno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število izobraževanj, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(69/20-21) Izobraževanje o sladkorni bolezni tipa 2 za zdravnike specialiste družinske medicine	KOEDBP IK UKC LJ	Dvakrat letno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(70/20-21) Izvajanje in koordinacija izobraževanja dipl. med. ses. za delo v ambulantah družinske medicine	KOEDBP IK UKC LJ, ZZN-SMSE, IDM	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število izobraževanj, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(71/20-21) Redna osvežitvena izobraževanja za dipl. med. ses. za delo v ambulantah družinske	ZZN-SMSE	Februar 2020 Februar 2021	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število udeležencev, zabeležka v

		medicine			poročilu KS
		(72/20-21) Redna izobraževanja edukatorjev-mentorjev za programe obvladovanja sladkorne bolezni v CKZ/ZVC – del širše aktivnosti (29/20-21)	ZZN-SMSE in NIJZ	Enkrat letno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število izobraževanj, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
	Izobraževanje in usposabljanje strokovnjakov v CKZ/ZVC	(73/20-21) V skladu s širšo aktivnostjo (29/20-21): usposabljanje nove skupine dipl. med. ses. za delo v CKZ, usposabljanje drugega osebja v CKZ in ZVC v zvezi s sladkorno boleznijo (enkrat letno), čajanke na ravni regij in države – osvežitvena usposabljanja, zaznavanje in reševanje težav (enkrat letno) ter prilagoditev programov usposabljanja za edukacijo o samokontroli (sklic na aktivnost 53/20-21)	NIJZ in ZZN-SMSE	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: vrsta in število izobraževanj, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
	Izobraževanje strokovnjakov lekarniške dejavnosti	(74/20-21) Učne delavnice za lekarniške farmacevte - moderatorje farmacevtske skrbi pri sladkorni bolezni	LZS	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število delavnic, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
	Izobraževanja in usposabljanja članov diabetoloških timov	(75/20-21) Uvedba programa specializacije iz endokrinologije (za odrasle	ZES, KOEDBP IK UKC oziroma KOEDBP PK	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: zabeležka v

		ter za otroke in mladostnike)			poročilu KS
		(76/20-21) Srečanja DiabZS, namenjena strokovno-organizacijskim zadevam	DiabZS	Dvakrat letno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(77/20-21) Redni sestanki in kongresi Združenja endokrinologov Slovenije	Združenje endokrinologov Slovenije	Dvakrat letno (sestanki), kongres (vsaka 4 leta)	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število sestankov, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(78/20-21) Izobraževanja dipl. med. ses. edukatorik – redni sekcijski posveti in kongresi	ZZN-SMSE	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število posvetov, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
	Izobraževanja drugih zdravstvenih strokovnjakov	(79/20-21) Izobraževanje za zdravnike o hospitalni obravnavi oseb s sladkorno boleznijo	KOEDBP IK UKC LJ	Dvakrat letno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
		(80/20-21) Izobraževanje o sladkorni bolezni pri otrocih in mladostnikih za dipl. med. ses., specializante in specialiste pediatrije	KOEDBP PK	Trikrat letno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število izobraževanj, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
Druga izobraževanja	Vzgojitelji in učitelji	(81/20-21) Izobraževanje o sladkorni bolezni pri otrocih in mladostnikih	KOEDBP PK	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število

					izobraževanj, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS
	Vodstveni in strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju	(82/20-21) Seminarji in strokovna srečanja za ozaveščanje in informiranje z namenom njihovega opolnomočenja za spodbujanje zdravega življenjskega sloga otrok in mladostnikov ter povečanje zdravstvene pismenosti	MIZŠ, ZRSS, MZ, NIJZ in drugi partnerji	Stalno	Obstoječi viri izvajalcev Kazalnik: število seminarjev in srečanj, število udeležencev, zabeležka v poročilu KS

Legenda kratic nosilcev (po abecedi):

DiabZS: Diabetološko združenje Slovenije

IDM: Inštitut za družinsko medicino (do ustanovitve Katedra za družinsko medicino Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani)

KOEDBP IK UKC LJ.: Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Internih klinik UKC Ljubljana

KOEDBP PK: Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Pediatrične klinike UKC Ljubljana

KS : Koordinativna skupina pri Ministrstvu za zdravje

LZS: Lekarniška zbornica Slovenije

MZ: Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije

MIZŠ: Ministrstvo za izobraževanje, šolstvo in šport Republike Slovenije

NIJZ: Nacionalni inštitut za javno zdravje Republike Slovenije

ZDDS: Zveza društev diabetikov Slovenije

ZES: Združenje endokrinologov Slovenije

ZRSŠ: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

ZZN-SMSE: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov - Sekcija medicinskih sester v endokrinologiji

ZZZS: Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije